

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı maddeleri gereğince, Millî Savunma Bakanı Sayın Yaşar Güler tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim. 06.08.2026

Turhan ÇÖMEZ
Balıkesir Milletvekili
İYİ Parti Grup Başkanvekili

Türkiye'nin Rusya Federasyonu'ndan yaklaşık 2,5 milyar ABD doları bedelle satın aldığı S-400 uzun menzilli hava ve füze savunma sistemleri, teslimatın tamamlanmasının üzerinden yıllar geçmesine rağmen ülkemizin hava savunma mimarisine etkin ve sürekli biçimde entegre edilememiştir.

S-400 tedariki nedeniyle Türkiye, üretici ortağı olduğu F-35 Müşterek Taarruz Uçağı Programı'ndan çıkarılmış; Savunma Sanayii Başkanlığı ile bazı yöneticiler CAATSA yaptırımlarına tabi tutulmuş; Türk savunma sanayii şirketlerinin F-35 programı kapsamındaki üretim ve tedarik sözleşmeleri sona erdirilmiştir.

Türkiye'nin S-400 sistemlerini Birleşik Arap Emirlikleri veya başka bir üçüncü ülkeye satmak, devretmek, konuşlandırmak ya da sistemleri Türkiye dışında muhafaza etmek amacıyla görüşmeler yürüttüğü yönünde uluslararası basına yansıyan haberler kamuoyunda ciddi soru işaretlerine neden olmuştur.

Öte yandan son bölgesel çatışmalar sırasında Türkiye hava sahasına yöneldiği veya yönelme ihtimali bulunduğu belirtilen balistik füze ve insansız hava araçlarına karşı S-400 sistemlerinin kullanılmadığı; Türkiye'nin hava savunmasında NATO müttefikleri tarafından konuşlandırılan Patriot ve benzeri sistemlerden yararlandığı anlaşılmaktadır.

Bu bağlamda aşağıdaki sorularımın cevaplandırılması önem arz etmektedir.

SORULAR

1. Türkiye'nin envanterinde hâlen kaç adet S-400 bataryası, komuta kontrol merkezi, radar sistemi, lançer ve füze bulunmaktadır?
2. S-400 sistemlerinin tamamı fiilen Türkiye Cumhuriyeti'nin mülkiyetinde ve Türk Silahlı Kuvvetlerinin kontrolünde midir?

3. Sistemlerin herhangi bir unsuru Rus personelinin erişimine, teknik gözetimine veya kontrolüne açık mıdır?
4. S-400 sistemleri Türk Silahlı Kuvvetlerinin aktif envanterine hangi tarihte alınmıştır?
5. Sistemler bugüne kadar operasyonel görev kapsamında kaç gün aktif hâle getirilmiş ve kaç defa hava savunma görevi icra etmiştir?
6. S-400 sistemleri için tam operasyonel yeterlilik ilan edilmiş midir? Edilmişse hangi tarihte ilan edilmiştir?
7. Sistemler Türk Hava Kuvvetlerinin mevcut radar, erken ihbar, komuta-kontrol ve hava savunma ağına entegre edilmiş midir?
8. NATO'nun Entegre Hava ve Füze Savunma Sistemi'yle bağlantı kurulamaması, S-400'lerin operasyonel kullanılabilirliğini hangi ölçüde sınırlandırmaktadır?
9. S-400 sistemlerinin NATO sistemlerinden bağımsız, millî bir ağ içerisinde kullanılması amacıyla herhangi bir yazılım veya donanım geliştirme çalışması yapılmış mıdır?
10. Sistemlerin elektronik dost-düşman tanıma altyapısı Türk Silahlı Kuvvetlerinin kullandığı standartlarla uyumlu hâle getirilmiş midir?
11. S-400 sistemlerinin savaş uçaklarımızı, NATO uçaklarını veya müttefik ülkelere ait hava araçlarını tehdit olarak algılamaması için hangi teknik tedbirler alınmıştır?
12. S-400 sistemleriyle bugüne kadar kaç atış testi yapılmıştır? Bu testlerin tarihleri, kullanılan füze sayısı ve başarı oranı nedir?
13. Sinop'ta gerçekleştirilen test faaliyetlerinin ardından neden yeni bir atış testi yapılmamıştır?
14. S-400 sistemlerinin görev yapacağı daimî konuşlanma bölgeleri belirlenmiş midir?
15. Sistemlerin hangarlarda, depolarda veya geçici konuşlanma alanlarında muhafaza edildiği iddiaları doğru mudur?
16. Sistemlerin uzun süre aktif kullanılmamasının radarlar, füzeler, bataryalar ve elektronik bileşenler üzerinde oluşturduğu teknik riskler değerlendirilmiş midir?
17. S-400 füzelerinin raf ömrü ve bakım takvimi nedir? Teslim alınan füzelerin ne kadarlık kullanım ömrü kalmıştır?
18. Sistemlerin yıllık bakım, muhafaza, personel, altyapı ve lojistik maliyeti ne kadardır?
19. S-400'ler için bugüne kadar Rusya'ya veya başka kuruluşlara bakım, yedek parça, yazılım, eğitim ve teknik destek kapsamında toplam ne kadar ödeme yapılmıştır?
20. S-400 sistemlerinin operasyonel kullanımı için eğitilen Türk personel sayısı kaçtır?

21. Rusya’da veya Türkiye’de eğitim alan personelin kaç tane hâlen S-400 birliklerinde görev yapmaktadır?
22. Rus teknik personelinin Türkiye’de sistemlere bakım veya yazılım desteği verdiği dönemler olmuş mudur?
23. Sistemlerin yazılım kaynak kodları, elektronik harp kütüphaneleri ve teknik kontrol yetkileri tamamen Türkiye’ye devredilmiş midir?
24. S-400 tedarik sözleşmesinde yer aldığı açıklanan teknoloji transferi ve ortak üretim hükümlerinin hangileri hayata geçirilmiştir?
25. Türkiye’de S-400 füzesinin, radarının, lançerinin veya herhangi bir alt sisteminin ortak üretimi yapılmış mıdır?
26. Yapılmamışsa, “ortak üretime varıncaya kadar görüşüldüğü ve imzaların atıldığı” yönündeki açıklamaların sözleşmedeki karşılığı nedir?
27. S-400 tedarik sözleşmesinde sistemlerin üçüncü ülkelere satılmasını, devredilmesini veya geçici olarak konuşlandırılmasını engelleyen hükümler bulunmakta mıdır?
28. S-400’lerin üçüncü ülkeye devri için Rusya Federasyonu’nun önceden yazılı izni gerekli midir?
29. Türkiye, S-400 sistemlerinin satışı veya devri konusunda Rusya Federasyonu’ndan resmî izin talep etmiş midir?
30. Türkiye’nin Birleşik Arap Emirlikleri’ne S-400 satışı veya devri için askerî ya da teknik düzeyde yürüttüğü bir çalışma var mıdır?
31. Birleşik Arap Emirlikleri’nden askerî veya teknik bir heyet S-400 sistemlerini incelemek amacıyla Türkiye’ye gelmiş midir?
32. S-400’lerin Birleşik Arap Emirlikleri, Katar, Suudi Arabistan, Azerbaycan veya başka bir ülkeye devri konusunda hazırlanmış askerî değerlendirme raporu bulunmakta mıdır?
33. Sistemlerin satılması, başka bir ülkeye konuşlandırılması, etkisizleştirilmesi, sökülmesi veya imha edilmesi seçeneklerinden hangileri Bakanlık tarafından değerlendirilmiştir?
34. S-400’lerin ABD gözetiminde etkisiz hâle getirilmesi veya üçüncü bir ülkede depolanması yönünde Türkiye’ye resmî veya gayriresmî teklif iletilmiş midir?
35. Sistemlerin üçüncü bir ülkeye devredilmesi hâlinde Türkiye’nin hava ve füze savunmasında oluşacak kapasite açığı nasıl giderilecektir?

36. S-400 sistemlerinin yerine Patriot, SAMP/T, Çelik Kubbe veya başka bir sistemin tedariki planlanmakta mıdır?
37. Türkiye'nin S-400'lerden vazgeçmesi durumunda Rusya kaynaklı balistik füze savunma kabiliyetinin tamamen ortadan kalkacağı değerlendirilmekte midir?
38. Bölgesel çatışmalar sırasında Türkiye'ye yönelen veya Türkiye hava sahasına yaklaşan balistik füze, seyir füzesi ve insansız hava aracı sayısı kaçtır?
39. Bu tehditlere karşı S-400 sistemleri neden aktif hâle getirilmemiştir?
40. Türkiye hava sahasının korunmasında İspanya tarafından konuşlandırılan Patriot sistemleri hangi olaylarda kullanılmıştır?
41. Türkiye'de görev yapan yabancı hava savunma birliklerinin görev, bakım ve lojistik giderlerinin ne kadarı Türkiye tarafından karşılanmaktadır?
42. S-400'lerin aktif kullanılamaması nedeniyle ortaya çıkan savunma zafiyetine ilişkin Bakanlık bünyesinde inceleme yapılmış mıdır?
43. S-400 tedarik kararının askerî ihtiyaç ve tehdit değerlendirmesi hangi tarihli raporlara dayanmaktadır?
44. Tedarik öncesinde Genelkurmay Başkanlığı, Hava Kuvvetleri Komutanlığı ve ilgili savunma birimlerinin yazılı görüşleri alınmış mıdır?
45. Bu görüşlerde S-400'lerin NATO sistemleriyle uyumsuzluğu ve F-35 programını tehlikeye atacağı yönünde uyarılar yer almış mıdır?
46. S-400 alımı ile F-35 programından çıkarılma arasındaki askerî maliyet-fayda analizi yapılmış mıdır?
47. Türkiye'nin F-35 programından çıkarılması sonucu Türk Hava Kuvvetlerinin kuvvet yapısında ortaya çıkan muharip uçak açığı kaç uçaktır?
48. F-35 teslimatlarının yapılamaması, Hava Kuvvetlerinin harekât planları ve caydırıcılık kapasitesini nasıl etkilemiştir?
49. F-35 programından çıkarılmanın ardından bu açığı kapatmak amacıyla kaç F-16 tedariki ve modernizasyonu planlanmıştır?
50. F-16 tedarik ve modernizasyon sürecinde yaşanan gecikmelerin Hava Kuvvetlerinin harbe hazırlık seviyesine etkisi nedir?
51. KAAN projesinin motor, aviyonik ve diğer kritik bileşenlerinde ABD veya başka ülkelerden alınması gereken ihracat izinleri konusunda mevcut durum nedir?
52. S-400 meselesinin KAAN için gerekli F110 motorlarının veya diğer savunma ürünlerinin tedarikini olumsuz etkilediği değerlendirilmekte midir?

53. Türkiye'nin F-35 programına yeniden kabul edilmesi hâlinde hangi model ve kaç adet uçak tedarik edilmesi planlanmaktadır?
54. Türkiye'nin daha önce sipariş ettiği ve ABD'de muhafaza edilen F-35 uçaklarının teknik ve hukuki statüsü nedir?
55. Türk pilotlarının eğitim amacıyla kullandığı uçakların mülkiyetinin Türkiye'ye ait olup olmadığı konusunda ABD makamlarıyla ihtilaf bulunmakta mıdır?
56. S-400'lerin devri karşılığında Türkiye'nin F-35 programına kesin olarak döneceğine ilişkin ABD tarafından verilmiş yazılı bir güvence var mıdır?
57. Millî Savunma Bakanlığının S-400 tedariki, sistemlerin kullanılmaması ve F-35 programından çıkarılma nedeniyle oluşan toplam askerî ve stratejik kayba ilişkin hesapladığı tutar nedir?
58. S-400 tedarik sürecinde görev alan kamu görevlilerinin idari, mali veya hukuki sorumluluğuna ilişkin herhangi bir inceleme ya da soruşturma yürütülmüş müdür?
59. Bakanlık, S-400 ve F-35 süreçlerine ilişkin kapsamlı bir raporu Türkiye Büyük Millet Meclisine sunmayı planlamakta mıdır?
60. Millî güvenliğimizi ve milyarlarca dolarlık kamu kaynağını ilgilendiren bu konuda TBMM bünyesinde kapalı oturumla bilgilendirme yapılacak mıdır?